

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLÖNYE.

Elofizetési arak:		Vidékre küldve:	
Helyben.	10 kor. — fill.	Egy evre	16 kor. — fill.
Egy evre	6	Fel evre	8
Fel evre	10	Negyed evre	4
Negyed evre	2	Egy nora	1
Egy nora	1	Egyesszám ára 4 fillér.	70

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **HJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

A helyzet.

Irta: **Kossuth Ferencz.**

Mióta 1867-ben lemondott az ország az állami lét legfőbb kellékeiről vagy — ha úgy tetszik — lekötötte jogait az uralkodó kezébe, meg nem gondolván, hogy ez az uralkodó egy másik, hatalmasabb állam uralkodója is, — 1867. óta alig volt az ország súlyosabb helyzetben, mint most.

Létező alkotmánya csődöt mondott minden közösügyi vonatkozásaiban.

Ezt a tényt még sem ismerik el, hanem félremagyarázva a létező törvényeket, megingatják a nemzet hitét a törvények szentségében.

A közigazgatási politika szinte csődöt mondott. A huszonöt év óta folytatott védvám-rendszer kiszorította a magyar nyersterményeket a világ minden piacáról és egyedüli vevőjévé tévén Ausztriát, ezt feltétlen urrá, hazánkat pedig feltétlen szolgává tette.

A közgazdasági politika csődje a szegénységre vezetett. A termelés egyoldalú maradt; ezt az egyoldalú termelést megnyomorította a világverseny. Az állam költségei folyvást szaporodtak, de a nemzet termelőképesége alig növekedett, mert lehetetlen volt meghonosítani az osztrák szabadverseny miatt az emberi termelés legjövődelmesebb részét: az ipart.

Az iparhiány tökeszegénységet, a tökeszegénység magas kamatokat, a magas kamatok az eladósodó mezőgazdaság tönkremenését eredményezték.

Ezt kell hogy lássa, érezze minden gondolkodni tudó ember; kézzel fogható a szükség irányváltoztatásra; de bár a vámszövetséget megkötni nem lehet, a vámterület önállóságát felállítani mégsem szabad; mert ezzel megszűnnék az a látszat kifelé, hogy a két állam egységes.

Épen midőn az a vető, amely ha fentartatik, a legsúlyosabb anyagi válságba sodorja az országot, legjobban éreztetve megdöbbenő hatását azzal, hogy megalkudni becsületes lélekkel hónapokig tartó tárgyalás után sem lehet: de azért az egyetlen természetes megoldáshoz nyulni mégsem szabad; épen akkor állnak elő, a közelszegényedés kirívó pillanatában az udvartartás költségeinek jelentékeny fel-emelésével.

Nem is gondolnak a közvélemény hangulatára; előbb jó élesen kidomborítják az ellentétet a korona érzelmei és a nemzet óriási többségének érzelmei közt, a kegyelet terén, a meiyen a nemzet csak akkor engedhetne, ha ki tudná tépni lelkét, szívét emlékezetét.

Midőn ez az ellentét jó élesen ki domborodott, akkor egymásután következnek a tüszurások.

A nemzet óriási összeget költ parlament épületére, és kénytelen azt az elméletet fogadni el, hogy az épületet fölavatták, mikor csak a lépcsőház és az előcsarnok volt kész, csak hogy ne jöjjön a király a magyar parlamentbe, holott elmegy Bécsben az iparosok báljára is.

Minden alkalommal sértik a közhangulatot egy oly dallammal, mellyel gyászos emlékek vannak összekötve. A meggondolás nem megy annyira, hogy a király megjelenésekor tanácsos lenne a lelkesedés hangulatát költeni fel, nem pedig oly emlékeket idézni fel erőnek erejével, amelyek nem sugallhatják a lelkesedést.

Ha ez ellen egy képviselő tiltakozik, a katonaság épen akkor sérti meg a képviselői mentelmi jogot, mikor a katonaság érdekében terhes javaslatot nyújtanak be a Házhoz.

A mentelmi jog sértését nem megtorlás követi, hanem hivatalos magyarázatok a mentelmi jog szűkebb keretbe vonásáért.

Létező jogokat és törvényeket sértve, póttartalékosok befogására vonatkozó javaslattal állanak elő; s midőn ezt visszavonni kénytelenek, egy ujonczjutaléki javaslatot nyújtanak be, mely az előbbeni létszám-emelést jó 15 százalékkal növeli.

Az ember igazán nem tudja, hogy mit gondoljon, midőn mindezt látja!

Megdöbbenése növekszik, ha a bécsi birodalmi gyűlés állapotára tekint.

Mindennap hoz valami verekedési vagy sértegetési, összegazemberezési hírt. Csak a napokban állt ki az ülésterem padlójára a császárváros főpolgármestere és kézzel lábbal hadonázva, ökleivel egy nem létező ellenfelet gyömöszölt le, s a legyömöszölt levegőt lábbal taposta, éktelenül ordítva,

Ezen senki sem ütközött meg, mert, mindenki azt találta, hogy ez a viselkedés beillik a helyzetbe; a levegőt öklöző, taposó, ordító főpolgármester tekintélye nem szenvedett csorbát, sőt vezéri szereplése méltóbbnak tűnt fel ezután, mint ez előtt.

És ezzel a parlamenttel kellene megszavaztatni, parallel a nálunk benyújtott javaslatokkal, a Bécsben benyújtottakat. Ha pedig nem szavazza meg ezeket a pandemonium parlament, akkor hiába tették tönkre miattuk a közbékét nálunk.

Óriási felelősség terheli e tények miatt a magyar kormány vállait. Nem is hihető az, hogy saját jószántából cselekedett volna így.

És ha így van, miféle alkotmány az, amelyben a felelős kormányt nem a nemzet akarata, hanem más akarat irányítja.

Ezt a tényt kötelességszerűleg tagadja és mindig tagadni fogja a kormány, de a józan ész mást beszél. A kormány pedig még arra sem törekszik eddig, hogy: aliquis malo sit usos ab illo . . . legalább valami hasznot huzzasson a nemzet a bajból!

Levél a honvédelmi miniszterről.

Amit a honvédelmi miniszter a legnyugodtabb lélekkel csinál, az merénylet a polgárság ellen, vakmerő merénylet az egész ország ellen. A honvédelmi miniszter nagy büszkén hirdette a vederőbizottság ülésén, hogy azok az önkéntesek, akik nem tudnak németül, akármilyen kitünő sikerrel teszik is le a tiszti vizsgát — nem lesznek tisztek, mert nem tudnak szolgálatot teljesíteni. Hgt ezek után nyugodtan elmondhatjuk, hogy amíg Fejérváry miniszter meg a pártja intézik az ország ügyeit, addig a nemzeti követeléseket nemcsak hogy nem teljesítik, de fontosán eltávolódnak azoktól. Más országban egy pillanatig sem tűrnék meg kormányon az olyan embert, aki úgy beszél, mint a honvédelmi miniszter. Mi is tulajdonképpen a mi hadseregünk? A nyelve, vezényszava: német. A zászlója: osztrák. Tisztjei idegenek és mindenféle nemzetiségű emberekből állnak, csak a magyar embernek nincs haladása a magyar nép filléreiből kitarított hadseregben. A honvédelmi miniszter következetes osztrákosító politikájával kiüzte a nemzeti szellemet honvédségünkéből is és azért van bátorsága az ujonczlétszám tetemes felemelését kérni. Ha azonnal behoznák a magyar nép rég óhajtott kívánságát, a két éves szolgálati időt, még akkor sem egyezhetnék bele az országgyű-

lés az ujonczlétszám felemelésébe. Jogosan követeli az egész nemzet a két esztendőszolgálatidőt, csak a honvédelmi miniszter zárkózik el előle. A közös hadsereg osztrák katonája mindig legyüri a magyar minisztert s felháborító módon nyilatkozik meg, amikor a függetlenségi párt szónokainak válaszul s tiltakozik a magyar nyelvnek a magyar ezredbe való behozatala ellen. Neki nem kellene magyar ezred, neki nem kell a magyar nyelv, ő nem akarja, hogy a katonaság esküdjék fel ne csak a királynak, hanem az alkotmányra is. Neki smarn a magyar alkotmány. Legszebb beszéd előtte a katonai vezénylet, legszebb nótája a hőhírnemű s szerinte a magyar ezred kötelesek az osztrák alkotmányt megvédelmezni.

Ez a magyar honvédelmi miniszter. Ugyanaz, aki régen volt, egy árnyalattal se gondolkodik hazafiasabban, mint ezelőtt s legszívesebben Lobkovitz herczeggel katonai hatalommal, idegen erővel szeretné Magyarországot kormányozni. Ennek a honvédelmi miniszternek, az ő kárhozatos politikájának volt halálos ellensége a megboldogult nemzeti párt. Ragyogó díkezők hangzottak el a Fejérváry tárczájának tárgyalásánál s Apponyi, Gulner, Bolgár, Szentiványi meg a párt többi tagjai valamennyie ugyyszólván kivétel nélkül szenvedélyesen támadták a honvédelmi minisztert s erősen törekedtek megbuktatására. Ez a Fejérváry ma is az aki volt, sőt ma talán még bünyösebb, mint valamikor. Hol vannak most, a híres nemzeti párti párti férfiak? Hol vannak a ragyogó pompás szónoklatok? Hol maradt a bizalmatlanság? Bizony elősegítik Fejérváryt abban, hogy továbbra is bűnököt kössen el. Mert ha tekintélyes szavukat most emelnék fel a honvédelmi miniszter nemzetietlen politikájá ellen, akkor ma sokkal többet használnák a magyarságnak, mint ellenzéki korokban hatalmas beszédekkel, melyekre flegmával mondta a miniszter, hogy neki mindez smarn. Ha a véderő-bizottsági ülésen sorakoztak volna a szabadelvű párt volt nemzeti párti tagja az ujonczlétszám felemelése ellen, akkor ez a javaslat nem jöhet a képviselőház elé. Lehet, hogy Fejérváry megbukik ez által, de eivgre ezt két ember se sajoálná Magyarországon. Ő is elmondhatja már magáról Mackbettel: annyira benne vagyok a bűnben, hogy visszatérni nagyobb bűn lenne, mint keresztülgazolni.*

Nagyban hozzájárult Fejérváry a nemzeti közszellem megrontásához. Tisza Kálmánhoz ellenzéki korában, így szólt egyik elvtársa, a ki jókorán felismerte őt:

— El fogod érni ezéledat; sokáig fogsz uralkodni; de utoljára is bottal fognak elkergetni és záptojással meghajgálni . . .

Ne varja meg a honvédelmi miniszter, amíg rajta is egészen beteljesedik ez a jóslat, Hamarabb bekövetkezhetik pedig, mint gondolja.

A parochiális házakról és professori lakásokról.

(Adalékok.)

IV.

1717. A scholabeli régi avult auditorium restaurálta ik és megnagyobbítottik (Protoc. 1717—1719. 156 l.)

A Debr. Prot. Lap Referense Szilágyi Márton professor részére 1716-ban a városi tanács által lakpénzül rendelt 100 frt kiutalványozása eseténél felemliti, hogy a tanács 1717. febr. 14-én egy házat vett a mai Vár-utczában 180 frton, Referens ezt a házat is a város által szerzett 4 tanári lakás közé sorozza. E ház, mely hozavetöleges szamitas szerint Vár-u. mai 6. sz. telken fekehetett, inkább örökség, mint vétel utján jutott a város kezébe. Ugyanis Bathori Szabó András, aki Piacz-Német utca sarkán lévő derék boltos házat is a városra és ekklesiára testálta (Szabadság. 1902. nov. 2. számában Kistemplom Nagytemplom című cikkem) özvegy Rhadiné asszonynak Péterfiában a csapó-utczai sikátoron, napnyugoti soron lévő házat adósságáért 180 frtban elbocsültette és a nemes városnak ajánlotta. 1717-ben említett Rhadiné fia, Sámuel édes atyai jussa is azon házban léven, a maga részét a városnak 50 m. frt örökösön eladta, fenntartván maga részére az elővételi jogot. (Prot. 1717—19. 70 l.) Meddi volt ez a ház a városé? nem tudom. Hanem azt tudom, hogy 1711. után Kocsi Csergő János püspök özvegye Várallyai Gyenge Erzsébet asszony, egy ideig benne lakott, amikor ugyancsak a város házának mondatik.

1735. Szent Jakab hava 22. A városunkbeli nemes reformatum Collegium tiszt. professori, curatori és követezképen az említett egész collegium előttünk jelentették, hogy Piacz u. napkeleti soron, északról Eszenyi Istvan, délről városunk közönséges háza, mely Dobozi háznak nevezetik, tőszomszédságában lévő hazokat, melyet néh. nemz. Deák Susánna asszony Büttösi György özvegye istenes buzgóságából a megmondott collegium számára testamentuma szerint fundatio képen hagyott vala, annak eladta a t a s á t inkább hasznosnak és alkalmasnak itélvén, mint megtartatasat, a t a k örökös jussal N. Harangi Istvan concivis atyánkfianak és házastársának N. Maróthi Sara asszonynak (ki a híres professor Maróthi György testvére vala) s mindkét agon lévő maradékoknak, ezer rh. frton. (Protoc. fassionale 1726—1745. 256 l.)

A piac utczai mostani 24. sz. házról van szó. A Büttösiék háza a mai Szikszai odon ház mellett fekdtt s telke egyharmad részét alkotta annak a nagy sarok udvarnak, amelyen a kaszinó épülete és Fejér ló szálloda felépült.

1742. Nemes Király Istvan és Mártha Borbála piac-utczai házokat a kistemplom mellett parochiálul a debreczeni egyháznak, három száraz malmokat az ispotályi szegényeknek, diószegi, szentimrei szőlőjöket Debreczen városának, meggyaszói szőlőjöket az ottani ekklesiának hagyták végrendeletileg. A debreczeni schola és a diakság pedig az ingóságok árát, 3000 frtot kapta. (Tollrajzok a régi Debreczenről. Debreczen cz. lap. 1901. évf. márcz. 21. szám.)

E gazdag hagyományról szóló testamentumot a debreczeni egyház levéltára örzi. A papi lakásul rendelt Király-féle ház ma is az egyház birtokában van s ugyanazon czélra használják. Jelenleg Kiss Albert ur lakik benne.

1774. Mártius 21. Villás Pál Péterfiában, eleiről reá szállott telket sorvadtt épületeivel együtt északról eskütt Csatári János, délről Szöke Ferenc szom-

szédságában adta az ide való helv. confession levő curatoratusnak német oskolának való fundusnak, melyet kell állítani felséges Asszonyunk kegyelmes akaratjából, — 110 vonás frton, melyen már a nemes város egészben meg is fizetett. (Prot. fassionale 1774.)

A „Tanári lakások történetének“ szerzője téved, mikor ezt a házat is a tanári lakások közé, még pedig ma is meglevő tanári lakások közé sorozza. Ez a ház, mely forrasaim egybevetése alapján a péterfiái mai 3. számu, Margitay féle háznak felel meg, — csakhamar gazdát cserélt. Mert már az 1778/79 évi adófelvetésnél (Repartitio quanti contributionalis) Eskütt Kovács János uram van előirva ugyanezen fundusról, amely 1774-ben 25 sorszámmal jelöltett s 557 □öl területű volt.

Am ugyancsak 1778/79 ben Borsos Sámuel uram feljebb fekvő s 341 □ölnyi telekkel bíró 19. számu háza mint adómentességet élvező közhaz bukkan elő, bar nevezett Borsos Sámuel még 1785-ben is ugyanitt lakik. De mar 1787-ben ezt a házat világosan német iskolaháznak nevezi a repartitio. Az örökbevallási könyvekben nem találtam meg, — de bátran következtethetem, hogy az egyház a Villás féle házat talán sorvadtt volta miatt, 1778-ban eladta Kovács Jánosnak s helyette, mint alkalmatosabbat ugyanekkor megvette a Borsos Sámuelét.³⁾

Az amerikai magyarság zászlaja.

Az országos nemzeti szövetség zászló-bizottsága a következő nyilatkozatot teszi közzé:

A fővárosi és vidéki hirlapok szerkesztősegeihez.

Tekintetes Szerkesztő Ur! Az országos nemzeti szövetség által az amerikai magyarságnak küldött zászló ügyében egy amerikai német lap nyomán egyes hazai lapok által is közölt alaptalan vádakkal szemben állást foglalva, közzétesszük Zseni József urnak, szövetségünk amerikai küldöttének hozzánk intézett alábbi levelét:

Az országos nemzeti szövetség t. zászló bizottságához! — A Newyorkban német nyelven megjelenő Morgen Journal-nak okt. 24 iki számában A magyarok drága vendégei czim alatt megjelent közleménynek személyemre vonatkozó részét, mint valótlán állítást s az ehhez füzött kommentarokat a leghatarozottabban visszautasitom. Azt tartalmazza e közlemény, hogy a „Magyar generális“, már mint én, az „amerikai magyar-telepek meglátogatása végett tett körutamból Newyorkba teljesen letört“, pénztelen állapotba érkeztem vissza, ugy hogy a zászlófogadó bizottságnak kellett száz dollárt utalványozni, hogy hazautazhassam. Ez czélzatos, hogy ne mondjam rosszakaratu elferdítése a dolognak. A bizottság igenis vendégeül fogadott visszaérkezésem idejére is s a száz dollárt a Washington szobrára tett koszorura utalványozta, de nem utiköltségre. Voltak ugyan a bizottsági tagok között olyanok is, akik azt akarták inditványozni,

³⁾ E feltéves helyes és igaz voltát teljesen megerősíti nt. Balogh Ferencz irtól azóta kapott értesülésem. Ugyanis a consistorium 1778-ban 2250 frton megvette a Borsos féle házat; ugyanakkor 800 vfrton eladatni rendelte a Villás féle házat.

Karácsonyi és Ujévi ajándéknak

Tisztelettel

Harth Gusztáv

a legtökéletesebbf ényképek **Harth Gusztáv műtermében készülnek.** Ugyszintén ajánlja a t. cz. tisztviselő uraknak **arczképes igazolványhoz** szükséges fényképeket a legelőnyösebb árban.

fényképész. **Debreczen, piac-utca 34.**

miután kifejezett óhajításukra teremtől eltérőleg egy hétnél tovább maradtam Amerikában, hogy „tiszteletből és figyelemből“ váltsa meg a zászlófogadó-bizottság a hajó jegyeket, de mikor ez tudomásomra jött, ki jelentettem barátsággal, hogy bár megtisztelve érzem magamat a vendéglátásnak e kiváló figyelemre valló alakja által, de bizonyos tekintetek miatt még sem fogadhatom azt el, tehát ilyen indítvánnyal elő se álljanak.

Jól tudtam ugyanis, hogy bizonyos amerikai nemzetiségi lapok lesve-lesnek minden alkalmat, hogy azt a tisztességet, melyet a magyar névnek a zászlóval kivívtunk, bár rágalommal, de gyöngíteni megkíséreljék. Szerencsére nem kellett a magam személyét illetőleg a visszautazásra nézve még csak baráti szivességet sem igénybe vennem, ámbár semmi megróni való nem lett volna benne. Hogy Szebenyei hírlapíró urnak, a ki nem volt tagja a küldöttségnek, hanem ettől függetlenül, mint hírlapíró jött ki, nem volt elegendő utiköltsége a visszaterésre, ez igaz. Ő egyszerűen elszámította magát, de másra terhet nem hárított, mivel visszautazási költségeit is én fedeztem, bár erre kötelezve nem voltam. Hogy Newyorkban miféle szivességeket vett igénybe, nem tudom, ez az ő magánügye, a mibe bele nem avakozhatom. Annyit azonban a tények megítélése végett, de korantsem kérdésből szükségesnek tartok megemlíteni, hogy a szövetségtől reprezentálásra kapott összegem kívül a zászló kivétel és a tíz heti távollét nekem magamnak ezer dollárba került, mind a mellett, hogy amerikai magyaráink igazán a legnagyobb vendégszeretettel halmozták el. De szívesen meghoztam vagyoni viszonyaimhoz mérten e nem csekély anyagi áldozatot, mert nemzeti ügyről volt szó. — Köszönetet ugyan nem vártam egyszerű honpolgári kötelességem teljesítéséért, de azt még sem hittem, hogy akadjon magyar lap, mely a nemzeti ügy becsérlésében ellenségekkel egy követ fujjon.

Egyébiránt fölemelt fölvel, tiszta öntudattal és önérettel tekintek vissza amerikai küldetésemre s arra a csodás hatásra, melyet zászlónk a magyarság között a faji összetartozandóság érzetének megteremtésével s az amerikai nép nemzeti rokonérzésének fölújításával eredményezett. Az én szereplésemet illetőleg pedig egyszerűen utalok az amerikai magyar, valamint az elfogulatlan angol lapok osztatlan elismerésére. Nincs kétségem az iránt, hogy az amerikai zászlófogadó-bizottrág már megvédett engem a rágalmozó közleménnyel szemben, valamint bizom abban is, hogy hazai közvéleményünk ítélőszéke, a tisztességes hazafias sajtó fölment engem a további védekezés alól. Kiváló tisztelettel Zseni József.

Mi ezt az épp oly férfias, mint a dolgok állásának megfelelő nyilatkozatot teljesen magunkévá tesszük s minden körülményt tudva, fölöslegesnek tartjuk a kérdéses támadásokkal bővebben foglalkozni. E támadások maguk magukat itélik el. Ritkán folyt le nemzeti vállalkozás szebb módon, fényesebb eredménnyel és talán sohasem végeztetett önzetlenebb, önfeláldozóbb lelkesedéssel, mint az amerikai zászló-ügy, a mely becsületére és nagy tisztességére válik mindazoknak, a kik bármely formában részesei.

A nemzeti ügy tisztességének megóvása érdekében kérjük a hazafias magyar sajtót, legyen szíves e nyilatkozatunknak helyt adni. Budapest, 1902. november 12. Kiváló tisztelettel

az országos nemzeti szövetség zászló-biz. nevében

Balázs Árpád, Bujanovics Sándor. Rákosi Jenő.

Perényi Béla, a zászlóbizottság titkára a következő nyilatkozatot teszi közzé:

Mint az amerikai magyar viszonyok egyik ismerője és mint a diszszászó fogadó bizottság — jelenleg itthon időző — titkára, a következőket tartom kötelességemnek fel-említeni Zseni József ur nyilatkozata mellett:

Szomorú jelenség az, hogy mikor világ lapok, mint a Sund és a World hasábokat szentelnek a kiküldött magyar zászló dicsőítésére, itthon akad egy olyan magyar nyelven szerkesztett lap, amelynek vezetői kisebbíteni óhajtják eme — az amerikai magyarságra és Magyarországra oly fontos nemzeti mozgalmat. Az amerikai magyarság örökre hálás az országos nemzeti szövetségnek, mint a diszszászó megteremtőjének; hálás Zseni József urnak, a ki nemcsak a mi, de az amerikaiaknak is teljes meglege désére töltötte be szerintünk rendkívül fontos és — politikai okokból — olyan kényes földadatát. Mi tudjuk és méltányoljuk is Zseni József ur érdemeit és tőlünk telhetőleg iparkodtunk is vele éreztetni, mennyire szívéhez nőtt az amerikai magyarság. Az amerikai magyarságot semmi jobban a szülőháza ára nem emlékezteti, mint ez a zászló, melyet mi az O. N. Sz. élelétású vezetőinek köszönhetünk. Szent ereklyénk nekünk ez a zászló, a melyhez minden évben elvándorol az amerikai magyarság. Nagy erkölcsi értéke van eme zászlónak rank nézve, míg Magyarországnak nemcsak erkölcsi, de kiszámíthatatlan anyagi érdekeit is képviseli Amerikában. Összekötő kapocs e zászló az amerikai magyarok és Magyarország között, és ön azt hiszem, csak megvetésre méltó az olyan magyar ember, a ki a mi szent ereklyénkhez ily mosdatlan kézzel nyul, hogy azt bepiszkolja.

A pánszláv izgatók tiltakoztak a zászló behozatala ellen és sajtója útján azzal felelt neki az amerikai közvélemény: „A ki szülőháza zászlóját nem tiszteli, az jó amerikai polgár nem lehet.“ Mit szóljak én arra a magyar emberre, a ki idehaza, szülőházában sem tudja tisztelni azt a zászlót melyet mi amerikai magyarok szent ereklyének tartunk s melyet mi — amint eddig úgy ezután is megvédünk — bármily áron. Egyet tudok, ha Amerikában egy újságíró úgy írna a csillagsávos lobogóról, mint itthon írtak, úgy az amerikai nép darabokban vinné el a szerkesztő urat — emléke. Perényi Béla.

Natalia csókja.

(Egy szerb udvarholgy emlékirataiból.)

A napokban halt meg Losanabban Camereos asszony Natalia szerb exkirálynő udvarholgye és benső barátja. Az amerikai születésű urholgy szalonjaiban Losanna előkelő körei otthonosok voltak. Előkelő társaságának gyakran beszélt el érdekes jelenségeket a szerb királyi pár viharos házasságából. A legérdekesebbek egyike a következő epizód, melyet csak kevesek által ismert emlékirataiból közlünk.

(A meglepetés.)

Körülbelül két hónappal azelőtt, mielőtt Natali a belgrádi szerb udvart végleg elhagyta, a királynő titkolódzva sugta egy alkalommal a fülembe: „Holnap reggel hat órákor jelenjen meg a palotában. Megjelenem. A királynő uruhában volt, a fogatok a kapu előtt állottak. Az elsőben Natalia és én szállottunk be, valamint a királynőnek egy oda adó . . . tábornoka és a belgrádmétropolita, a másodikba egy ifju udvari holgy és két titkos rendőr. A fogatok nyílt

mezőn hajlattak el és végül egy szerény külsejű ház előtt megállottunk.

A már előzőleg megvesztegetett kapus bebocsátott bennünket és mi zajtalanul haladtunk fel a lépcsőkön. A királyné hirtelen megállott egy csukott szoba előtt és erővel benyitott. A szobában Milán volt . . . egy G . . . nevű jól ismert udvarholgygyel. Mi, akik a folyosón vártunk, hallottuk az erre következő izgatott szóváltást, azután csönd lett. A királyné sápadtan, reszketve jelent meg a küszöbön — kezében egy írást tartott, melyet Milánnal aláíratni akart, a valónyilatkozat volt. „Elmenekültek“ szölt hozzánk a királynő.

Botrány az oltár előtt.

Ez a jelenet nem került nyilvánosságra. G . . . kiasszony eltűnt Belgrádból. Közben megjött a husvét, mikor a királyi udvar megjelent a templomban, hogy a szokásos csókaváltás ünnepélyén résztvegyen.

Milán és Natalia hónapok óta nem érintkeztek egymással s így mindenki érthető kíváncsisággal várta a csókjelenetet.

A királynő a szokásos csókokat már néhány jelenlévőnek megadta, mikor hirtelen előtte termett G . . . kiasszony nyulánk elegáns alakja. Csókra nyujtotta ajkát a királynőnek.

A királynő borzasztóan elsápadt, mozdulatlanul állott és büszkén tekintett az oltár felé. G . . . udvarholgy letérdelve megragadta kezét, de a királynő hátralépett. Ebben a siri csendben Milán hangosan odaszólt Nataliához: Felséged úgy látszik nem vette észre G . . . kiasszonyt.

„Nem, — szölt Nathalia szinte kiáltva — nem csókolom meg ezt a nőt.“

A közönség szinte megdermedve nézte ezt a drámai jelenetet, ekkor Milán hirtelen megragadta Nataliát és erőszakkal akarta arra kényszeríteni, hogy G . . . holgyet megcsókolja.

Ebben a pillanatban felpezdült bennem az amerikai vér, odaugrottam a királyhoz, megragadtam karját, kiáltva: „Nyomorult, ereszd a királynőt“ és a király elengedte a királynő karját. Natalia persze hálásan nekem adta a vetély társnőnek járó csókot.

NAPI HIREK.

Csokonai születésnapja.

Az uttörő magyar költőnek, Csokonai Vitéz Mihálynak születése évforduló napját ma ünnepeltük és ünnepeleljük. A főiskolai ifjuság az öreg kollegium egykori sokat hányódott diákköltőjét és mesterét külön emlékünnepelelyen, az irodalmi társaság emlékünnepelelyen ünnepelte. A költő nevérol nevezett jeles kör a Csokonai-kör, mely Debreczen szellemi életének gerjesztő kovásza, maga egy esemény számba vehető fényes felolvasó ünnepelely rendez, melyrol lapunk holnapi számában fogunk részletesen emlékezelelyni. Ez a felolvasás délután öt órákor kezdődik. Rác Károly zenekara a gyönyörű Csokonai-kesergők és dalok előadásával nyitja meg. Azután Géresi Kálmán, K. Tóth Kálmán, Kardos Albert jelelelyseink szerepelelynek még. Majd a városi dalegyelet a Tihanyi echót éneklely el, Jeszenszkyvé Cs. Irén urnő, szinművélelysznő Csokonai dalokat szaval és vé-

göl a városi dalegyet „kurucz nótáival“ rekesztődik a Csokonai Vitéz Mihály születésnapjának ezen fényesnek és érdekesnek ígérkező ünnepélye. A Csokonai-kör figyelmes rendezői, tekintettel a beállott hidegre, a Bika disztermét fűttetik ezen alkalomból. A didergés tehát, melyben a debreczeni költőnek annyi része volt, nem rontja a hallgatóság ábrándozását. Ábrándozásról ejtvén szót, kérdjük, hát vajon a Csokonai hervatag levelektől takart, vasoszlopos sirjára jutott-e vajon egy koszorú? . . . Egyébként este pedig a színházban is ünnepel a Csokonai-szüelő városa. «Csokonai szerelmét» adja elő Makó színtársulata.

Tanári székfoglaló a főiskolában.

A debreczeni kollégium három újonnan választott tanára szombaton tartotta ünnepélyes székfoglalóját a kollégium disztermében nagyszámú közönség előtt. Az ünnepély a főiskolai kantus énekszámaival kezdődött, mely után Kiss Áron püspök fölhívta az újonnan választott tanárokat székfoglaló értekezésük fölolvására. Elsőnek Szeremley Béla olvasta föl szorgalmas kutatásokra és önálló fölfogásra való dolgozatát az öreg vendégbarátságról. A közönség nagy tetszéssel fogadta. Ugyazintén Dr. Jaszi Viktor jogtanár mély tudományos készültségen alapuló fölolvását, melylyel a magyar jogtudomány egy homályos részét világította meg kiváló elmeerővel. Értekezésének — melyet aktuális volta is érdekessé tesz — címe: A főudvarnagyi hivatal bíráskodása a főhercegek fölött. Harmadiknak Barcsa János praeparandiai tanár olvasta föl a prt. kori magyar irodalomról ez. dolgozatának egy részét, melyben különösen a szellemes előadás és eddig ismeretlen adatok ügyes csoportosítása kötötte le a közönség figyelmét. Ezután a püspök és a kollégium egyes tantestületeinek igazgatói üdvözölték leikes szavakkal az új kollégákat, mire az ünnepély a kantus éneklésével emelkedett hangulatban véget ért. — Este az Angol királynő fehér termében gyűltek össze lakomára a kollégium tanárai és számosan a város előkelői közül. Ott volt egyházkerületünknek isten segélyével most ismét jó erőben lévő ősz püspöke, a főgondnok, Rázsó alispán, Weszprémy Zoltán főjegyző és a város részéről Roncsik Lajos főszámvevő, a kollégium tanári testülete és számosan a többi városi tanintézetek képviselőiből. — A lakoma vidám hangulatban keső éjfélig tartott.

A délibábok hazája és Herman Ottó.

Harangby György amatőr fényképész művész tehetsége Herman Ottó érdeklődését annyira felébresztette, hogy a kitünő magyar tudós nem sajnálta idejét és a fáradságot, csak láthassa Haranghynak összes fényképfelvételeit. Hermann Ottó az Uránia színházban végig nézte Lovász János és Haranghi híres látványosságát, a Délibábok hazáját s annyira megtetszeltek neki a debreczeni népeletet jellemző képek, hogy mindjárt levelet írott Debreczenbe Haranghynak, hogy személyesen felfogja keresni. Szombaton le is jött Koszkol Jenő rajzolóval együtt. Tegnap pedig a fényképfelvételek közül közel száz darabot kiválogattak, mert azokat egy nagyszabású munka keretében fogják Koszkol remek tollrajzai által reprodukálni. E munka, melyet Herman Ottó fog megírni, az ő foglalkozásokat és a pásztor életet ismerteti.

Székely kiállítás.

A karácsonyi székely kiállítást rendező bizottság tegnap ismét ülést tartott a Jógász kör helyiségében Székely Ferenc főmérnök elnöklése mellett. A kereskedő társulat, tekintettel a hazafias célra, szíves örömmel engedte át a kiállítás helyéül a kereskedőtársulat disztermét, s ezzel nagy mértékben mozdította elő a decz. 20-tól jan 6-ig tartó kiállítás sikerét. Kiállítók a székelyföldről folyton jelentkeznek. A székely vasutak igazgatóságai mind jelentékeny szállítási kedvezményt adnak a kiállítóknak; van olyan székely vasut is, amely díjtalanul szállítja vonalain az árukat Használó kedvezmény várható a M. Á. V. igazgatósága részéről is. Tervbe van véve a kiállítás ideje alatt egy nagyszabású székely estély rendezése is, fővárosi székely földi és helybeli közreműködők segítségével. Ebben a debreczeni székelytársaság fíradhatatlan elnöke Pünköszt Ferenc műszaki főfelügyelő buzgólkodik leginkább. — Végül bizottság alakult Dr. Varga Lajos elnöklése mellett a kiállítási bizottság szervezésének megállapítása végett.

Iskolaszéki ülés.

A debreczeni ev. ref. egyház iskola széke nov. hó 18 án d. u. 4 órakor az egyház tanácstermében ülést tart. Targyak: Folyó ügyek.

A vadász-társaság tagjait

Biró Géza szövetkezeti igazgató felkérés folytán meghívja a Székelyföldi havasokon decz. 1—12 ig tartandó medvevadászatokra. A bérlő ugyanis tudatta nevezett rokonával, hogy a bérelt 70 ezer hold erdőben a medvék túlságosan elszaporodtak és minthogy a havasi részeken makk sem termett, mind előjöttek az előhegyekbe; a hol a vadászatuk most nagy eredményekkel kecsegtet. A költség mindent beleszámítva, ha legalább 15-en jelentkeznek, személyenkint legfeljebb 150 koronába kerül. A kik résztvenni szándékoznak, azonnal jelentkezzenek a bortermelő szövetkezet irodájában, (Simonfi u. 2.) hogy Biró igazgató a jelentkezőket értekezletre meghívassa. A vadász-társaság által megengedett minden vad löhető. A lelőtt vad (ki véve az őzet, mely a közös konyhára kerül) a szerencsés vadász tulajdona.

Szabó János emléke.

Néhai Szabó János hódmezővásárhelyi ev. ref. lelkész, a bekés-bánati ev. ref. egyházmegey espere, Köröstarcsa község diszpolgárának arcképét Köröstarcsa község előljáróság számára megfestette. Az arcképet halottak napján helyezték el az előljáróság, képviselőtestület, az ev. ref. egyház presbiteriuma és a lakosság nagy részének jelenlétében, Köröstarcsa község tanácstermében, mely alkalommal Petneházi Ferenc főjegyző magas röptü, emelkedett hangú emlékbeszédet tartott.

Az államfogház új lakója.

Alig mulik el nap, melyen ne történnék újabb és újabb beutalás a szegedi államfogházba. Most egy hirlapíró utalt be az igazságügyminiszter a Vasas Szt.-Péter-utczai sárgaházba, a ki 3 napon át élvezi majd az állam vendégszeretét. A hirlapíró Szathmári Zoltán debreczeni írotársunk.

A tiszántuli ev. ref. egyházkerület,

legnépesebb kerülete a magyar református-ságnak, közgyűlést tart. November hó 19-ik napjára van összehíva a közgyűlés, mely előreláthatólag napokig tart el, mivel oly terjedelmes a közgyűlési tárgysorozat. A közgyűlésen a tiszántuli magyar református-ság világi és egyházi kitünőségei gyűlnek össze Debreczenbe.

Kazinczy könyvkereskedő részvénytársaság

ezimen nagyszabású üzletvállalkozás alakult Debreczenben, mely az egész országra kiterjeszti üzleti kapcsolatát. A László Albert és társas céggel kapcsolatban alakult meg ez a könyvkereskedő részvénytársaság, mint annak részlet osztálya. Ennek a nagyszabású és nagy sikerekkel biztató országos vállalkozásnak László Albert és társa cég jeles, szakavatott és buzgó belfelgája, Hegedus József tevékeny fiatal kereskedő lesz az igazgatója. Az új vállalkozásnak mindjárt a beköszöntője olyan „előfizetési felhívás“, mely minket különösebben is közelről érdekelt. Ugyanis előfizetési felhívást bocsát ki a hajdusági kiváló követünk, és magyar irodalmi mesterünk Rakosi Viktor (Sipulusz) munkáira, melyek 16 kötetben, egyenkint átlag 20—22 ivnyi terjedelemben, simitalan, famentos, finom papírra nyomva, remek modern stílus díszkötésben jelennek meg. Egy-egy kötet ára 6 korona, a 16 kötetes gyűjteménye 96 korona. Megjelent a következő 4 kötet: I. Elnémult harangok. Regény, II. Galambos Pál naplója. Jobbadán Mihály utazása Amerikában. III. Sipulusz humoros elbeszélései. IV. Sipulusz humoreszkjei. Ezentul félevenként jelenik meg 4--4 kötet. Előfizetési feltételek: A 16 kötetből álló gyűjtemény 96 koronáért 3 koronás havi részletfizetés mellett a megjelenés sorrendjében szállítatik 4 kötetenként. A részletek a szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én a Kazinczy Könyvkereskedési Részvénytársaság pénztáránál Debreczenben fizetendők mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítő nincs. A részletek be nem tartása esetében a folytatatólagos kötelek a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárt s le nem fizetett részleteket a Társaságnak jogában áll a portaköltségek hozzászámítása mellett postai megbízással beszédni, melynek be nem váltása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű vételára esedékessé válik. Az első részlet a szállításkor utánvételik.

Szegény gyermekek felrubázása.

A Polgári Asztaltársaság szombaton, nov. 15-én este ruházta fel a szegény gyermekeket. Czabán Dániel elnök szép szavakban buzdította a kicsinyeket szorgalomra és jó tanulásra, mire a kicsinyek közül Grün Lajos IV. oszt. izr. iskolai és Dalnis Endre kath. iskolai növendékek társaik nevében is csinos beszédekben köszönték meg a jóltevőknek a meleg ruházatot. Az asztaltársaság ez alkalommal azt is elhatározta, hogy a jövő hó folyamán kedélyes estélyt rendez.

Kabáttolvajlás.

Tegnap vasárnap délután, 5 és 6 óra között az Emke kávéházban ellopták Ujlaki József terménykereskedő sötétkék téli kabátját, amelynek értéke 120 korona. Ugy látszik, hogy a kabáttolvajok megkezdtek téli működésüket a kávéházi kabát lopások terén. Ugyazon időben egy másik urnak is elvitték kabátját a kávéházból. Ujlaki József jutalomban részesíti azt, aki őt kabátja nyomára vezeti.

Debreczen legtöbb adófizetői.

Az igazoló választmány végkép összeállította Debreczen adófizetőinek névsorát. Sokakat érdekel ez a névsor, miért is alább közöljük a virilisek névsorát, azzal a megjegyzéssel, hogy a csilaggal megjelöltek adója kétszeresen van számítva. A debreczeni legtöbb adófizetők hivatalosan összeállított névsora a következő:

Hartstein Péter 10664.78, Simonffy Imre 9593.80, Sesztina Lajos 6501.45, Vecsey Zoltán 5773.32, Rickl Géza 5565.87, Berger Jenő 4699.62, dr. Ujfalussy József 4497.26, Györfly Aladár 4248.42, Szikszay Lajos 3750.88, Koszorus Lajos 3646.64, dr. Szikszay Szabó József 3644.26, Hajdu Gyula 3572.04, Dragota Miklós 3086.62, Reichmann Armin 3054.39, Kaszanyitzky Endre 2832.56, Bilkei Kövesdy Imre 2774.02, Kardos László 2722.48, Weichinger Karoly 2614.64, Komlósy Arthur 2600.52, Czégely Ferencz 2600.26, Hauer Bertalan 2595.76, Szentkirályi Tivadar 2469.48, Csanak József 2437.92, Fried Emil 2424.30, dr. Tüdös János 2342.68, Szabó Kálmán 2285.40, Öry Mihály 2266.92, Tamasz Béla 2258.98, Áron Miksa 2251.96, Fürst Ödön 2251.95, Dr. Szell Kálmán 2243.82, Horváth István 2203.91, Falk Lajos 2131.01, ifj. Pájer József 2140.92, Lestyán Adorján 2067.—, Ungvari József 2056.80, Löfkovics Arthur 2056.68, Horváth János 2048.31, Komlósy Dezső 1995.12, Nagy Jakab 1971.19, Harangi Sándor 1965.99, Knoll Rudolf 1928.75, id. Bányai István 1923.76, ifj. Kéki Sándor 1866.17, Gyarmati István 1830.79, Dr. Csikos Sándor 1798.74, Dr. Berger Andor 1792.16, Dr. Kocsár Gábor 1787.54, Rosenfeld Sámuel 1785.11, Szalai István 1776.12, id. Balogh István 1765.88, Möricz Ferencz 1760.41, Hutflész Kázmér 1709.59, Jóna János 1695.10, Szabó Lajos 1664.42, Áron Jenő 1648.19, Szikszay Gyula 1645.31, Rotschnek V. Emil 1630.68, Hochfelder Jakab 1624.09, Bernáth Elemér 1620 kor., Dr. Bruckner Ernő 1611 korona 72 fillér, Kovács József 1607.40, Böszörményi Pál 1594.30, Szentessi János 1582.28, Jóna István 1576.30, Dr. Petzko Ernő 1572.55, Polgári Bálint 1569.26, Gara Imre 1545.07, Dr. Nagy Lajos 1539.20, ifj. Horváth Tamás 1529.79, Kiss Mihály 1524.14, K. Tóth Kálmán 1516.86, Boczkó Samuel 1514.76, Bodog István 1492.53, Szántó Győző 1487, Szép József 1483.22, Tóth István 1481.86, Fleischmann Mór, 1473, ifj. Kertész István 1470.46, Dr. Varga Elemér 1434.55, Harsányi János 1427.79, Dr. Kemény Mór 1425, Kezneres Károly 1417.61, Gyarmati János 1417.36, Zádor Lajos 1414.62, Jambor János 1396.34, Szilágyi Imre 1578.22, Vecsey Viktor 1377.80, Dr. Sz. Nagy Kálmán 1369.82, Hidveger Mihály 1348.36, ifj. Balogh István 1343, Hegedüs Ferencz 1299.86, Risz Henrik 1282.50, Gebauer Károly 1227, 15. Kerekes Géza 1226.43, Debreczeni Jenő 1211.46, Szikszai Albert 1190.07, Dr. Moskovits Jenő 1187, Balázs Ödön 1180.56, Aczél Géza 1170.20, id. Kertész István 1166.88, Erdei István 1147.83, Tafler Ignác 1146.78, Németh András 1127.28, id. Harsányi István 1123.34, K. Vértessy István 1120.59, Falk Armin 1112.71, Szell Farkas 1107, Nemes Kálmán 1099.08, Szabó Mihály 1096.58, Hegedüs Pál 1094.30, Horváth János 1092.84, Pasztor János 1092.10, Mayer Emil 1084.82, Mihalovits István 1081.82, Muraközi László 1079.96, Szeghő István 1073.12, N. Szabó Miklós 1048.83, Rosenberg Dániel 1047.56, Polgári József 1046.89, Malatinszky Ferencz 1043.19, Dr. Legányi Gyula 1033.64, Szabó Miklós 1032, Osváth Ferencz 1025.84, Szilcz Ferencz

1023.60, Des Combes Henrik 1018.86, Dr. Kazinczy Gábor 1016.26, Tóth József 1007.74, Kis Bálint 982.32, Jobbágy János 979.34, Balogh József 974.13, Klein Ignác 969.94, Czeglédi Gyula 967.10, Tóth Béla 964, Kertész Imre 957.40, Balogh Sándor 954.02, Tóth István 952.15, Gáll Ferencz 949.69, Lamprecht Frigyes 942.84, Kertész János 934.63, Simonffy Emil 932.30, Birinyi Lajos 927.14, Laczka László 918.44, M. Tóth András 908.55.

Póttagok; Münch Gusztáv 902.05, dr. Bruckner Ernő 898.12, Fehér András 896.44, Lukács Ármán 880.72, Csiky Lajos 880.56, Kertész Mihály 879.14, Kovács Peter 876.04, Váczy János 873.48, Kovács Gyula 865.26, Csóka József 854.24, dr. Szántó Samuel 852.66, Bészler Lajos 849.44, K. Tóth Kálmán 843.16, Zöld János 841.23, Jobbágy Ferencz 824.51, Kis Adolf 815.45, Keszei József 808.52, Csáky Gergely 803.92, Halász Izidor 799.63, Biczó Gyula 794.02, Kálnai Lipót 793.70, Palfy István 790.44, Rác László 786.04, Erszény András 782.44, Boros Márton 777.03. A névsor 15 napi közszemlére ki van téve.

Pichler miatt elkobzott hírlapok.

Lembergben az összes reggeli lapokat elkobozták, mert közölték Pichler Győző függetlenségi képviselőnek a képviselőházban tartott beszédét, melyben a przemysli tizedik hadtest viszonyaival foglalkozott.

Debreczeni nyomdász, mint színműíró.

A „Sz. N.” szerint a szegedi színmű pályázaton dícserelettel kitüntetett művek szerzői a következők: Molnár Gyula a „Dicsvágy”, Prém József a „Selyemleány”, Zboray Aladár „A harmadik nem”, Morvay Zoltan debreczeni író pedig az „Egyszerű leány” című darabot írta. Érdekes felemlíteni, hogy a harmadik helyen megdícsért darabnak a szerzője debreczeni nyomdász.

Selejtezés a szultán háremében.

Nálunk emelik a civilizistát, a szultán ellenben leszállítja hü mozlimjei öröme. A reformot takarékoságból eszközözi. Rendeletben utasította főeunuchját, hogy hölgy-észletét selejtezze ki és a háremet reformálja. Eddig egyetlen háremje volt, melyet most több osztályra választanak szét. A fő hárem, amely a Jildiz-kioszk palotában van, a legterjedelmesebb és legnépesebb. Fenn tartása alacsony becslés mellett is 7,000,000 koronába került. A Bosporus három más partján levő hárem, amelyekből a központi hárem részére a hölgyeket toborozták, másfél millió korona költséget emésztettek fel. A reform után azonban az összköltségek 8.5 millió helyett csak 2.5 millió koronára fognak rugni. Mizi Beyre — a főeunuchra — most az a feladat hárult, hogy a fölös leges hölgyeket a katonatiszt urakkal és hivatalnokokkal összeházasítsa. No lám, milyen egyszerűen, és milyen nagyszerűen lehet közmegelegedésre Törökországban az állam pénzügyeinek egyensúlyát helyreállítani. A szultán is örülni fog, ha egyik másik idültebb hölgytől megszabadulhat, a hü aialvalók pedig ingyen jutnak uraságoktól — pardon — a szultántól levett hölgyekhez.

A múlt hét halottjai.

A debreczeni anyakönyvi hivatalnál az elmúlt héten a következő haláloztsi eseteket jelentették be. Balla Erzsébet 6 hónapos csecsemő, Szöllösi Jánosné Nagy Er-

zsébet 30 éves Stefau Béla 33 éves honvéd százados, Szabó József 6 napos csecsemő, Gelbeper Dávidné Löblovics Ilona 36 éves, Vertheimer Jakab 40 éves kefekötő segéd, Gombács Mária 6 éves gyermek, Kaszás István 6 napos csecsemő, Arany Barabás 2 hónapos csecsemő, Brischá Ilona 4 éves gyermek, Nagy János 76 éves napszámos, Vértessy Zsuzsanna 3 éves gyermek, Fuchs Ferencz 2 éves gyermek, Orosz József 4 hónapos csecsemő, Euchs Imre 5 hónapos csecsemő, Rác Lidia 8 éves gyermek, Székely János 3 éves gyermek, Mandel (utónevet nem kapott) 12 órás csecsemő, Koosis József 4 hónapos csecsemő, Nagy András 65 éves kőmives segéd, Lengyel Kálmán 33 éves aljárásbíró, Szilágyi Mihályné Sárközi Mária 39 éves, Palóczy János 72 éves, Mezei András 32 éves napszámos, Gombos Imre 44 önálló csizmadia, Rádai Róza 2 éves gyermek, Buglyó Péter 61 éves bérlő, Szilágyi Bálint 55 éves szegényházi ápoló, Molnár Mihály 67 éves utca seprő, özv. Müncher Lajosné Vasas Zsuzsanna 72 éves, Sipos Istvánné Sipos Julianna 38 éves, Borbély Gergely 8 hónapos cs., Miszti Károlyné Nagyfalusi Sára 46 é., Saly Géza 2 éves csecsemő, özv. Kálmánai Károlyné Erdei Zsófia 68 éves és 1 halvaszületés, összesen 37. Minthogy ugyanezen idő alatt 33 születést (31 fiú 23 leány) jelentettek be, úgy a születések 16-al mutták felül a halálozásokat.

A budapesti Bogdány S

osztálysorsjegy elárulító cég mai hirdetését t. olvasóink különös figyelmébe ajánljuk, a cég mesés szerencséjéről ismeretes, mert nála huztak ki a 600.000 koronás főnyereményt, két ízben 400.000 koronát, két ízben 200.000 koronát, két ízben 100.000 koronát és számos kisebb főnyereményt fizetett ki a cég ügyfeleinek.

A szerencse olyan, mint a lidércz.

Az emberek gyarlósága abban tünik ki, hogy a szerencséjüket egész életükön át ott keresik — a hol nem találják. A szerencse olyan, mint lidércz, maga mutatja meg magát, csak észre kell venni. De aztan meg is kell fogni, a meddig a fénye világít, addig kell kaparni utána. A legutóbbi sorsjátékban a legnagyobb nyeremény, a 600000 koronás jutalom, a Wolf Hugó bankháza által eladott $\frac{1}{8}$ beosztású sorsjegyre esett és így ezen legszerencsésebb főelárulító egyszerre nyolcz szegény embert tehetett boldoggá. A hova a szerencse egyszer be tette a lábát, ott jó ideig meg is szokott maradni, kísérelje meg tehát mindenki a szerencsét és rendeljen osztálysorsjegyet Wolf Hugó bankházában. Budapest, Bálvány-utca 10. Az új tervszerinti, 5000 nyereménnyel szaporított XI. sorsjáték első osztályának húzása már 1902. évi november hó 20. és 21-én tartatik meg. A sorsjegyek ára: egy egész 12 K., egy fél 6 K., egy negyed 3 kor., egy nyolcad 1 K. 50 fillér.

SZINHÁZ.**Színházi hírek.**

Makó igazgatónak sikerült Semsey Mariskát a m. kir. opera ház tagját három estére vendégül megnyerni. Ennek folytán a heti műsor a következőképp változott: Hétfőn Csokonai szerelme, Kedden Párisi élet, Szerdán Atyafiak, Csütörtökön, pénteken és

szombaton Katalin operette Semsey Mariska vendégfelléptével, vasárnap délután Régi szerető, este Zalameai bíró színmű Ujházy Ede vendégfelléptével. — Semsey Mariska felléptére, valamint Ujházy Ede vendégjátékára az utalvány jegyek nem lesznek érvényesek. Semsey Mariska felléptére jegykémától kezdve előre válthatók a nappali pénztárnál.

Több mint királynő.

(Premier.)

A francia színműirodalom egyik ösmeretlen termékét láttuk tegnap este. Emil Bergerat történeti színműve „Több mint királynő” ez a termék, melyet hatástan Makó Lajos igazgató ki nem halász és taradtságot nem vesz arra, hogy igazán olyan szép, erőteljes nyelvezettel magyarra fordítsa, továbbra is az ösmeretlenség homályában marad.

A múlt évben színrehozta már ezt a darabot Makó, akkor mikor Budán működött tarsulatával és a darabnak olyan sikere volt, hogy egymásután 25 zsufolt ház előtt játszották, de ez aligha a darabnak tulajdonítható.

A darab tárgya Napoleon életéből van merítve. Napoleon életének egyik szakát, első házasságának történetét dolgozza fel a szerző. A tárgy alkalmas színműanyagnak, de a szerző nem a legsikerültebben dolgozta fel ezt a tárgyat. Az első két felvonás tulajdonképpen olyan bevezető fele. A tulajdonképeni cselekmény a következő felvonásokban játszódik le és ez némi vonzerővel hat is a közönségre.

Mint tábornokot látjuk és ösmerjük meg Napoleont a darab kezdetén. Ilyen minőségben ösmerkedik meg Beauharnais Josefínnel, a fiatal, szép özvegygyel, a kit megszeret és feleségül vesz és hogy a jóslat, a mit egy cigány asszony a szép özvegynek megjövendölt, beteljesedjék, megígéri, hogy „Több mint királynő” lesz belőle . . . A jóslat csakugyan teljesedik, mert Napoleon később császárrá kiáltatja ki magát és sajátkezűleg teszi Josefínnel fejére a császári koronát.

Napoleon nagy céljait elérve, még csak trónörökös után vágyódik, hogy a Bonaparte-k uralmát biztosítsa. Josefíntől ezt hiába várja. Megtagadott testvérének, Luciennek fiat teszi örökösévé, de csak úgy, ha Lucien elvalik nejétől, a ki polgári származású, Lucien azonban lemond a koronáról és a császári fényről, de hű marad hitveséhez, s vele és fiával elmenekül Napoleon bosszúja elől.

Napoleon ekkor, bár még mindig szereti Josefínt, el akar válni a császárnőtől és új feleségének az osztrák császár leányát kéri meg. De Josefín ellenszegül Napoleon akaratának, s csak akkor török meg,

— midőn a császárnőhöz vezető lakosztály ajtóját befalaztatja. Küzdelmének sikertelenségét belátva Josefín végül mégis aláírja az elválási okmányt és elteti a jövendő II. Napoleont.

Ez a darab rövid meséje, melyet színművé alakított át a szerző, de minden jeilegzetesség nélkül. Nagy tetszést nem keltett, a hatást főképp a szereplőknek tulajdonítjuk.

A czímszerepet Hahnel Aranka játszotta. Fényes estéje és teljes sikere volt. Igazabban, szebben nem is lehetett megjátszani a császárnőt. Helyes volt a felfogás, kifogástalan, igazi művészi alakítást nyújtott Hahnel, habár az erősebb drámai jelenéseket egyéniségénél fogva nem juttathatta teljesen érvényre, emellett pazar toilletjei is felűnést keltettek. Napoleon személyesítője Klenovits osztózott a sikerben.

Magunk előtt láttuk a büszke, világhódító császárt. A többi szereplők kis szerepeikben illeszkedtek a kerethez és megis feleltek feladatuknak. Az előadás kifogástalan, egybevágó volt és azok közé tartozott, melyről semmi kivánni valót sem jegyezhetünk fel.

Omikron.

CSARNOK.

Vaterloo.

Eckmann—Chatrián elbeszélése után fordította: ifjabb Móríc Pál.

Most már mindenki elképzelheti az angolok védallását, melyet a brüsszei országút védelmére foglaltak el. Elsőbb a magas rónaság mögöttök a tartalék sereg, azután az előtérben kint a jóvédelmehető háromvédő, nevezetesen Hougoumont, Haie-Sainte és Papelotte. Mindenki elképzelheti, hogy ezek bevételevel nehéz feladat várt reánk.

Én mindezt hat óratájt felé igen élénken megfigyeltem. Olyan ember módjára igyekeztem tájékozódni, ki ilyen vállalatnál életét kockáztatván, legalább afeől akar tájékozódni, vajon van-e kilátása a menekülésre.

Czebede, Rabot őrmester, Florentin kapitány, Buche, szóval mindnyájan kémlelő tekintettel fűrésztük a terepet, de nem szóltunk egy szót sem. Majd magunk körül tekintettünk a gyalogság nagy négyszögére, a vértések, dragonyosok osztályaira a lovas vadászokra, lándzsásokra és így tovább, kik velünk együtt mindnyájan a vetések között taboroztak.

Most már nem kellett attól tartani, hogy az angolok visszahúzódnak előlünk. Bizvást gyujthattunk tüzet, a mennyi csak nekünk

tetszett és a nedves szalma füstje felhódzott a levegőben, a kinek még volt némi kevés rizse, azt most a tüzfőlé akasztott kotlában megfőzhet e, a mit mások látván, elmélkedhettek.

— Ime, mindenkinek kijut a jóból. Tegnap, mikor még husunk volt, tudni sem akartunk a rizsről. Bezzeg ma jólesne csak néhány kanálkával is.

Nyolczórátájt a málháskocsik is előérkeztek a tölténnyel és a pálinkáshordókkal. Minden katona két porciót kapott. Egy darabka kenyeret szivesebben fogadtunk volna, de hát kenyeret nem osztogattak. Ezzel kellett megelégedni. Pedig a gyaloglásból is ugyancsak kijutott, az ezredek egyesültek a dandárjokkal, a dandárok a hadosztályokkal és a hadosztályokból megalakultak a hadtestek. Lovastisztek hordták szét a parancsokat és talpon volt mindenki.

A mi zászlóaljunk a Danzelot féle hadosztályllyal egyesült. Más hadosztály csupán nyolcz zászlóaljából (ezred) állott, de ez kilenczre tagozódott.

(Folyt. köv.)

Nyilttér.

Kivonat a debreczeni m. kir. mezőgazdasági vegyakisérleti állomás

elemzési bizonylatából

a békési „Prima” házi kenyér sütőde részére.

„A chemiai és mikroszkopiai vizsgálat alapján a 173. sz. barna minta jó, a 174. sz. fehér minta kitűnő minőségű kenyérnek minősítendő. Mindkét kenyérnek kiváló tápértéke van.”

P. H.

Az állomás vezetője:

Dr. Széll László

gazd. tanint. tanár.

Debreczen szab. kir. város tiszti főorvosa a következő bizonylatot allította ki:

„Helyszini szemle és vizsgálat alapján ezennel igazolom, hogy a békési „Prima” házi kenyér sütőde a közegészségi kívánalmaknak teljesen megfelelőleg berendezett, az ott készült kenyér jóízű és a tisztaságra különös gond fordítatik.”

Debreczen, 1902 november 13.

P. H.

Dr. Sárváry Gyula,

tiszti főorvos.

Ezen bizonylatokhoz szükségtelen minden további reclam, mert igazolják, hogy a legjobb kenyér Debreczenben a békési „Prima” házi kenyér.

Tisztelettel:

a békési „Prima” házi kenyér sütőde vezetősége.

Az általam legpontosabban összeállított és tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszer-táramban.

Ara egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 kr.

≡ Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek. ≡

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

Tóth Béla gyógyszer-tára és illatszerraktára
DEBRECZENBEN (Tisza palota.)

Boros Testvéreknél

dívtos női ruhakelmék, selymek, téli kendők és velezek a versenyben létező **legolcsóbb árakban**. Maradékok féláron.

Mit vegyünk férfiaknak karácsonra?? - Hátározottan legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándék egy szép, valódi tajtékpipa, vagy szipka, melyek rendkívül nagy választékban és jutányos áron kaphatók a le jobb hírnévnek örvendő Schwartz Dániel művezető vezetése alatt levő tajték-pipa metsző üzletben, mely eddig a Bikában létezett és ez idő szerint a városházával szemben a „Debreczen söresarnok” mellé helyeztetett át.

Több

száz vég finom

2. 3. 4 és 5 forintos

női ruhaszövet

= leszállítva =

85 kr. frt 1. frt 1.20 frt 1.50-ért

kapható

Bosznay J. és Társa

divatáruházban 4.

Kossuth utca 5.

Felhívás!!

Van szerencsénk a n. é. közönség szíves figyelmét arra felhívni, miszerint szíves kedjük a kenyérvétel alkalmával saját érdekében a rajta levő vignétáinkra, amelyek világosan

„Orosházi házikenyér”

nyomással vannak ellátva, különös figyelemmel lenni, mert csakis az ilyen vignétákkal ellátott kenyérek származnak a valódi orosházi házikenyér sütődnéből, a melyeket ez idő szerint még csak **Simonffy utca (bérház)** és **Piacz utca 79 sz.** alatt arusítunk el.

Ezzel egyidejűleg jelentjük, hogy orosházi házikenyér sütődnénk már teljesen üzemen van, a **házhoz szállítást megkezdük** és előjegyzéseket mindenkor elfogadhatunk, s azokat pontosan teljesítjük.

Viszonteladók kerestetnek.

Teljes tisztelettel

Gémes Ferencz és Társa

Orosházi házikenyér sütőde.

Hajduvármegye és Debreczen sz. kir. város Főispánjától.

568/1902 F. i. szám.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város törvényhatóságának **f. 1902. évi december hó 22-ik napján tartandó tisztújító közgyűlésén** a városi tisztikar azon tagjainak állásai, akiknek 6 érve terjedő megbízatása az 1886. XXI. t.-cz. 79 §. rendelkezései szerint f. évi december hó 31-ik napján lejár, e naptól számítandó további 6 éves időszakra választás útján fognak betölteni.

Ezek a tisztviselői állások a következők:

Sor-szám	Tisztviselői állás	Évi		Egyéb javadalmazás
		Fizetés	Lakbér	
		Korona	Korona	
1	Polgármester	7000	1000	1000 kor. sz. pótlék
2	Főjegyző	4400	800	
3	I. Tanácsnok, mint egyszers-mind árvaszéki elnök	4000	600	
4	II. Tanácsnok	4000	600	
5	III. Tanácsnok	4000	600	
6	IV. Tanácsnok	4000	600	
7	V. Tanácsnok	4000	600	
8	VI. Tanácsnok	4000	600	
9	VII. Tanácsnok	4000	600	
10	Főügyész	4000	600	1000 kor. irodai átalány
11	Alügyész	2000	400	
12	I-ső Aljegyző	2600	400	
13	II-od Aljegyző	2400	400	
14	III-ad Aljegyző	2200	400	
15	IV-ed Aljegyző	2200	400	
16	I. Árvaszéki ülnök	2800	500	
17	II. Árvaszéki ülnök	2800	500	
18	Közgyám	2200	400	
19	Mátai biztos	1600	—	Természetbeni lakás és 600 K. lótartási átalány
20	Házipénztárnok	2800	500	
21	Gyámpénztárnok	2200	500	
22	Adópénztárnok	2400	500	

Hasonlóképp választással lesznek ugyanakkor betöltendők a segéd- s kezelőszemélyzet létszámában választással életfogytigian betöltve levő állások közül azok, a melyek a tisztújítás folyamán más állásokra való megválasztás által esetleg megüresednek.

Felhívom tehát azokat, kik a fentebb felsorolt, vagy az utóbb említett állásokra pályázni kívánnak, hogy elméleti és gyakorlati képzettségüket igazoló okmányokkal kellően felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám, mint a kijelölő választmány elnökéhez f. évi december hó 15-ik napjának d. u. 5 órájáig annál bizonyosabban nyujtsák be, mert a később beadott pályázati kérvények csak abban az esetben fognak figyelembe vétetni, ha azokat mint elkésetteteket a kijelölő választmány ennek dacára is elfogadhatónak fogja találni.

Együttal figyelmeztetem a pályázókat a következőkre:

1. A VII-ik tanácsnoki állás, ha azt a tisztújításig tartandó közgyűlés megszüntetendőnek, vagy más okból be nem töltendőnek fogja kimondani, a tisztújító közgyűlésen nem lesz betöltve.

2. A polgármesteri, fő- és aljegyzői állásokra pályázók az 1883. I. t. cz. 5. §-ának VI. pontja szerint az eme törvényezikk 3. §-ban meghatározott elméleti képzettséget, a tisztifő és alügyészi, valamint az árvaszéki elnöki és ülnöki állásokra pályázók pedig az idézett t.-cz. 5. §-nak VIII. pontjában megállapított képzettséget tartoznak kimutatni. A házi-, gyám-, és adópénztárnokra nézve az id. t.-cz. 18. §-ban megszabott képzettség kimutatása kívántatik.

3. Azokra nézve, akik a fentebb felsorolt minősítést kimutatni nem képesek, d az 1883. I. t.-cz. hatályba léptekor már szolgálatban voltak, eme t.-cz. §-nak rendelkezései az irányadók.

4. A pénztárnokok a városi szerv. szab. 115. 143. és 145. §. szerint 2 évi fizetésüknek megfelelő biztosítékot tartoznak letenni.

Kelt Debreczenben, 1902. november 12.

PUKY GYULA,

Debreczen sz. kir. város főispánja.

112 v. k. szám.—1902.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 3488/5 számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Heisler Sándor részére Bús János debreczeni lakostól 34 kor. 10 fil. tőke, ennek 1902 évi augusztus hó 12 napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 5 kor. perköltség erejéig 1901. évi december hó 31-én biróilag lefoglalt és 3000 koronára becsült egy cséplőgépből álló ingóságok **1902 évi november hó 19-én délelőtt 10 órakor** kezdetét veendő és alperes lakásán, Vargakert 64 sz. alatt megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen 1902 évi október hó 24-én.

Oláh Károly, birói kiküldött.

ZSEBKENDŐ

Szines szövött vászon zsebkendő	1 tuczat	1,50, 2.—, 2,50, 3.— frt
Színnyomatu	1 »	2,50, 3.—, 3,50, 4.—, 5.— »
» női á jour »	1 »	3,50, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— »
» férfi á jour »	1 »	4,50, 5.—, 6.—, 7.—, 8.— »
Szines szövött á jour vászon	1 »	3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— »
Angolszínnyomatu női batiszt	1 »	—, 1,50, 2.—, 2,50, 3.— »
» férfi »	1 »	2.—, 2,50, 3.—, 3,50, 4.— »
Fehér női és férfi egy és több á jours		
vászon zsebkendő	1 »	3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 8.— »
Gyermek	1 »	—,40,—,60,—,80,—,1.—,1,50 »

Fehér szegetlen vászon zsebkendő 1 tuc. 2 frt és felj., minden árban
Fehér és szines francia különlegességek 10 frt és feljebb, minden árban. — Ha a zsebkendők a varakozásnak meg nem felelnének, szívesen kicseréltetnek.

Zsebkendő-különlegességek
gyári raktára:
Budapest, VI., Uj-utca 7.

Altalunk kifizetett főnyeremények

A m. kir.

OSZTÁLYSORSJATEK

november 20-án kezdődő HUZÁSARA

postafordultával küldünk szét sorsjegyeket az I-es osztályhoz:

$\frac{1}{3}$ á K. 1,50 $\frac{1}{4}$ á K. 3.— $\frac{1}{2}$ á K. 6.— egész K. 12.—

Csakis nálunk kaphatók az annyira kedvelt

KIS SZAMOK:

1-től 300-ig.

A születési évszámok 1801-től 1900-ig és más SZERENCSE SZAMOK.

Az összeget postautalványon kérjük:

FŐVÁROSI SORSJEGYIRODA

BOGDÁNY S.

BUDAPEST, Sas-utca 23. I.

Telefon 14—41.

40.000, 30.000 és sok más nagyobb nyeremény.

602.000 kor. a 240-es számra.

400.000 kor. a 11.10-es számra.

200.000 kor. a 28.634-es számra.

200.000 kor. a 46.006-es számra.

100.000 kor. a 79.559-es számra.

90.000 kor. a 2407-es számra.

100.000 kor. a 94.780-es számra.

A pozsonyi gazdasági kiállításon arany érdemmel kitüntetett:

Rimaszombati Conservgyár

részvénytársaság

ajánlja mindenféle gyümölcs, főzelék, cukrozott gyümölcs, hus-conserv kiváló jöminőségű készítményeit, igen jutányos áron, ismét eladóknak megfelelő árengedménnyel.

Árjegyzéket kívánatra azonnal küld az Igazgatóság. 10-5

275 v. k. szám.—1902.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 1994/2. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint dr. Freund Jenő ügyvéd debreczeni lakos részére Geore Mátyás egyeki lakostól 43 kor. 95 fil. tőke, ennek 1902. évi ápril. hó 18 napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 49 kor. 50 fil. perköltség erejéig 1902. évi szeptember hó 22-én biróilag le és felülfoglalt és 646

koronára becsült sertések, vetőgép, szobabutorokból álló ingóságok **1902. évi november hó 28-án délelőtt 9 órakor** kezdetét veendő és Egyeken alperes lakásán megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1902. évi november hó 3-án.

Oláh Károly,
birói kiküldött

Téli ruhák tisztítását

kifogástalanul teljesíti

Hrabéczy Antal

kelmefestő és vegytisztító intézete

Debreczen

Széchenyi utca 42.

Üzlethelyiség az utcára. 20-8